

คู่มือการกรอกข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (Futures)

ในกรณีที่บริษัทประกันชีวิตมีธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัญญาฟิวเจอร์สที่มี SET Index เป็นสินค้าอ้างอิง อาทิ SET50 Index Futures ให้บริษัทกรอกข้อมูลดังต่อไปนี้ในตารางที่ 5.2.1 – 5.2.5 ของแบบรายงานการดำรงเงินกองทุนประจำปีและรายไตรมาส

1) ข้อมูลตราสารทุนที่จัดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

1.1) ให้บริษัทกรอกมูลค่าของตราสารทุนที่จัดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แต่ไม่อยู่ในพอร์ตการลงทุนที่ได้รับการป้องกันความเสี่ยง (unhedged portfolio) และมูลค่าตราสารทุนที่จัดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ในตารางที่ 5.2.1 ทั้งนี้ วิธีการประเมินราคา ให้อ้างอิงจากประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยว่าด้วยการประเมินราคาทรัพย์สินและหนี้สินของบริษัทประกันชีวิต

ในกรณีที่บริษัทไม่สามารถคำนวณอัตราผลตอบแทนรายสัปดาห์ย้อนหลังสองปีสำหรับตราสารทุนที่จัดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยบางรายการได้ เนื่องจากมีข้อมูลย้อนหลังไม่เพียงพอ นั้น ให้ถือว่าตราสารทุนดังกล่าวไม่อยู่ในพอร์ตการลงทุนที่ได้รับการป้องกันความเสี่ยง

1.2) ให้บริษัทกรอกชื่อย่อหลักทรัพย์ และมูลค่าตราสารทุนที่จัดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และอยู่ในพอร์ตการลงทุนที่ได้รับการป้องกันความเสี่ยง (hedged portfolio) ทุกรายการที่บริษัทมีสถานะลงทุนอยู่ ณ วันสิ้นไตรมาสล่าสุด ในตารางที่ 5.2.2 โดยวิธีการประเมินราคา ให้อ้างอิงจากประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยว่าด้วยการประเมินราคาทรัพย์สินและหนี้สินของบริษัทประกันชีวิต

2) ข้อมูลสถานะของเครื่องมือป้องกันความเสี่ยง

2.1) ให้บริษัทกรอกข้อมูลสัญญาฟิวเจอร์สที่มีสถานะอยู่ ณ วันสิ้นไตรมาสล่าสุด ในตารางที่ 5.2.3 โดยกรอกชื่อย่อสัญญา วันที่สัญญาสิ้นอายุ ราคาที่ใช้ชำระราคา (settlement price) ณ วันสิ้นไตรมาสล่าสุดที่เผยแพร่โดย Thailand Futures Exchange (TFEX) จำนวนสัญญา สถานะสุทธิ (ซื้อ / ขาย) และมูลค่าตลาดในสถานะซื้อสุทธิ หรือ มูลค่าตลาดในสถานะขายสุทธิ ทั้งนี้ มูลค่าตลาดจะเท่ากับ จำนวนสัญญา x ตัวคูณดัชนี x settlement price

ตัวอย่างการคำนวณมูลค่าตลาดของเครื่องมือป้องกันความเสี่ยง (market value of hedging instrument)

กำหนดให้ ณ วันสิ้นไตรมาส บริษัทมีสถานะของสัญญา SET50 Index Futures ดังนี้

- 1) ชื่อสัญญา S50H21 วันที่สิ้นสุดสัญญา 30 มีนาคม 2564 สถานะสุทธิ Long จำนวน 700 สัญญา
ราคาที่ใช้ชำระราคา ณ วันสิ้นไตรมาส 757.70 บาท
- 2) ชื่อสัญญา S50M21 วันที่สิ้นสุดสัญญา 29 มิถุนายน 2564 สถานะสุทธิ Short จำนวน 200 สัญญา
ราคาที่ใช้ชำระราคา ณ วันสิ้นไตรมาส 753.80 บาท
- 3) ชื่อสัญญา S50U21 วันที่สิ้นสุดสัญญา 29 กันยายน 2564 สถานะสุทธิ Short จำนวน 150 สัญญา
ราคาที่ใช้ชำระราคา ณ วันสิ้นไตรมาส 748.50 บาท
- 4) ชื่อสัญญา S50Z21 วันที่สิ้นสุดสัญญา 29 ธันวาคม 2564 สถานะสุทธิ Short จำนวน 1,200 สัญญา
ราคาที่ใช้ชำระราคา ณ วันสิ้นไตรมาส 762.80 บาท

- มูลค่าตลาดในสถานะซื้อสุทธิ (Net Long Position)
$$= 700 \times 200 \times 757.70$$
$$= 106,078,000$$
- มูลค่าตลาดในสถานะขายสุทธิ (Net Short Position)
$$= (1,200 \times 200 \times 762.80) + (200 \times 200 \times 753.80) + (150 \times 200 \times 748.50)$$
$$= 235,679,000$$
- บริษัทจะมีสถานะสุทธิเป็น Short Position โดยมีมูลค่าตลาดของสัญญาเท่ากับ
$$= 106,078,000 - 235,679,000$$
$$= -129,601,000$$

หมายเหตุ หากสถานะสุทธิเป็น Long Position ผลการคำนวณสถานะสุทธิที่แสดงในตารางที่ 5.2.3 จะเป็นค่าบวก หากสถานะสุทธิเป็น Short Position ผลการคำนวณสถานะสุทธิจะเป็นค่าลบ

2.2) ให้บริษัทกรอกข้อมูลธุรกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสัญญาฟิวเจอร์สที่เกิดขึ้นในไตรมาสล่าสุด (รวมถึงการสิ้นอายุของสัญญา) ในตารางที่ 5.2.4 โดยระบุวันที่เกิดธุรกรรม ชื่อสัญญา วันที่สัญญาสิ้นอายุ จำนวนสัญญา สถานะ (ซื้อ / ขาย / สิ้นอายุ) รวมทั้งคำอธิบายเกี่ยวกับธุรกรรมดังกล่าว โดยระบุเหตุผลในการทำธุรกรรมดังกล่าวพอสังเขป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สถานะ	คำอธิบายการเปิด/ปิดสถานะ
ขาย	เปิดสถานะใน SET50 Index Futures เนื่องจากตลาดหุ้นมีความผันผวนรุนแรงจนเกินกว่าระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (risk appetite) ของบริษัท
ซื้อ	ปิดสถานะของ SET50 Index Futures เนื่องจากตลาดหุ้นมีความผันผวนลดลงกลับสู่ภาวะปกติ
สิ้นอายุ	สัญญาสิ้นอายุ

3) ข้อมูลอัตราผลตอบแทนรายสัปดาห์ย้อนหลังสองปี (ดูวิธีการระบุวันที่ตามด้านล่าง)

ข้อมูลที่บริษัทต้องกรอกในตารางที่ 5.2.5 ประกอบด้วย

3.1) Portfolio Return เป็นผลตอบแทนโดยรวมของกลุ่มตราสารทุนที่มีการป้องกันความเสี่ยงโดยใช้สัญญาฟิวเจอร์ส โดยคำนวณจากผลตอบแทนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักจากผลตอบแทนโดยรวมของสินทรัพย์ (ดูตัวอย่างการคำนวณ Portfolio Return ตามด้านล่าง)

3.2) Futures Return เป็นผลตอบแทนของสัญญาฟิวเจอร์สที่บริษัทใช้ในการป้องกันความเสี่ยง โดยให้บริษัทอ้างอิงจากระบบบริการข้อมูลมาตรฐานที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น Bloomberg, Reuters เป็นต้น ในกรณีที่บริษัทใช้ Bloomberg บริษัทสามารถเรียกข้อมูลผลตอบแทนของ SET50 Index Futures ได้จากตัวแปรชื่อ BC1 ส่วนในกรณีที่บริษัทใช้ Reuters บริษัทสามารถเรียกข้อมูลได้จากตัวแปรชื่อ SET50C1

3.3) SET Total Return เป็นผลตอบแทนโดยรวมของ SET index โดยให้บริษัทอ้างอิงจากระบบบริการข้อมูลมาตรฐานที่มีความน่าเชื่อถือเช่นเดียวกับข้อมูล Futures Return

วิธีการระบุวันที่ในตารางที่ 5.2.5

บริษัทต้องกรอกข้อมูลอัตราผลตอบแทนรายสัปดาห์ย้อนหลังสองปี โดยกำหนดให้ระยะเวลาย้อนหลังสองปีนั้นมีค่าเท่ากับ 104 สัปดาห์ โดยผลตอบแทนรายสัปดาห์ หมายถึง ผลตอบแทนที่เกิดขึ้นหลังจากวันทำการสุดท้ายของสัปดาห์ก่อนหน้า จนถึงวันทำการสุดท้ายของสัปดาห์ที่อ้างอิง เช่น ผลตอบแทนรายสัปดาห์ ณ วันที่ 26 มิถุนายน 2563 หมายถึง ผลตอบแทนที่เกิดขึ้นหลังจากวันที่ 19 มิถุนายน 2563 จนถึงวันที่ 26 มิถุนายน 2563

ในการกรอกข้อมูลรายสัปดาห์ย้อนหลัง หากวันสิ้นไตรมาสล่าสุดเป็นวันทำการสุดท้ายของสัปดาห์ บริษัทสามารถเริ่มกรอกข้อมูลจากวันดังกล่าวได้เลย แต่หากวันสิ้นไตรมาสดังกล่าวไม่ใช่วันทำการสุดท้ายของสัปดาห์ ให้บริษัทเริ่มกรอกข้อมูลจากวันทำการสุดท้ายของสัปดาห์ก่อนหน้าหรือวันทำการสุดท้ายของไตรมาสแล้วแต่กรณี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1: กรณีที่ต้องเริ่มกรอกข้อมูลจากวันทำการสุดท้ายของสัปดาห์ก่อนหน้า

สำหรับเดือนกันยายน 2563 วันที่ 30 กันยายน เป็นวันพุธ โดยวันทำการสุดท้ายของสัปดาห์ คือ วันที่ 2 ตุลาคม ซึ่งอยู่ในไตรมาสถัดไป ดังนั้น ให้บริษัทกรอกข้อมูลผลตอบแทนรายสัปดาห์ โดยเริ่มจากวันที่ 25 กันยายน 2563 ซึ่งเป็นวันทำการสุดท้ายของสัปดาห์ก่อนหน้า จากนั้นจึงกรอกข้อมูล ณ วันทำการสุดท้ายของแต่ละสัปดาห์ย้อนหลังเรื่อยมาจนถึงวันที่ 5 ตุลาคม 2561 จนครบระยะเวลา 104 สัปดาห์

ตัวอย่างที่ 2: กรณีที่ต้องเริ่มกรอกข้อมูลจากวันทำการสุดท้ายของไตรมาส

สำหรับเดือนธันวาคม 2563 วันที่ 31 ธันวาคม เป็นวันหยุดราชการ โดยวันทำการสุดท้ายของสัปดาห์ คือ วันที่ 30 ธันวาคม ซึ่งอยู่ในเดือนเดียวกัน ดังนั้น ให้บริษัทกรอกข้อมูลผลตอบแทนรายสัปดาห์ โดยเริ่มจากวันที่ 30 ธันวาคม 2563 ซึ่งเป็นวันทำการสุดท้ายของไตรมาส จากนั้นจึงกรอกข้อมูล ณ วันทำการสุดท้ายของแต่ละสัปดาห์ย้อนหลังเรื่อยมาจนถึงวันที่ 11 มกราคม 2562 จนครบระยะเวลา 104 สัปดาห์

ตัวอย่างการคำนวณ Portfolio Return

กำหนดให้ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2563 บริษัทมีตราสารทุนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และอยู่ในพอร์ตการลงทุนที่ได้รับการป้องกันความเสี่ยง (hedged portfolio) ดังต่อไปนี้

หลักทรัพย์	ราคาปิด	จำนวนหลักทรัพย์
A	2	200
B	3.5	400
C	8	200
D	5.45	500

สมมติให้ข้อมูลผลตอบแทนรายสัปดาห์ย้อนหลังของหลักทรัพย์ C มีไม่ถึงสองปี (104 สัปดาห์) ให้ตัดหลักทรัพย์ C ออกจากการคำนวณ ดังนั้น กลุ่มหลักทรัพย์ที่เหลือจะประกอบไปด้วย A, B และ D โดยมีน้ำหนักในการลงทุน ดังต่อไปนี้

$$\text{น้ำหนักในการลงทุนในหลักทรัพย์ A} = (200 \times 2) / [(200 \times 2) + (400 \times 3.5) + (500 \times 5.45)] = 8.84\%$$

$$\text{น้ำหนักในการลงทุนในหลักทรัพย์ B} = (400 \times 3.5) / [(200 \times 2) + (400 \times 3.5) + (500 \times 5.45)] = 30.94\%$$

$$\text{น้ำหนักในการลงทุนในหลักทรัพย์ D} = (500 \times 5.45) / [(200 \times 2) + (400 \times 3.5) + (500 \times 5.45)] = 60.22\%$$

จากนั้นให้บริษัทคำนวณ Portfolio Return ย้อนหลัง โดยใช้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักตามน้ำหนักที่คำนวณได้ข้างต้น ยกตัวอย่างเช่น

สมมติให้อัตราผลตอบแทนโดยรวมย้อนหลังสองสัปดาห์ของหลักทรัพย์ A, B และ D ที่เรียกจากระบบบริการข้อมูลมาตรฐาน เป็นดังนี้

วันที่	อัตราผลตอบแทน		
	A	B	D
26/06/2563	5.51%	9.82%	1.42%
19/06/2563	-5.22%	-6.28%	-1.40%

- Portfolio Return รายสัปดาห์ ณ วันที่ 26 มิถุนายน 2563 จะเท่ากับ $(8.84\% \times 5.51\%) + (30.94\% \times 9.82\%) + (60.22\% \times 1.42\%) = 4.38\%$
- Portfolio Return รายสัปดาห์ ณ วันที่ 19 มิถุนายน 2563 จะเท่ากับ $(8.84\% \times (-5.22\%)) + (30.94\% \times (-6.28\%)) + (60.22\% \times (-1.40\%)) = -3.25\%$